

V. évfolyam, 55. szám.

Helyettesítési árak helyben és vidéken:
Egy óvra - - - - - 12 korona
Félóra - - - - - 6 korona
Negyedóra - - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - - - - 12 fillér.
Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1909. =

Julius 11. vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petöfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi és anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

A politikai helyzet.

(M. L.) Midőn a volt kormány április 26-án lemondását a képviselőházban bejelentette, a lemondás indokául azon áthidalhatatlan véleményeltérést jelölte meg, amely a kormány tagjai között a bankkérdésben felmerült. Azóta az ország egész közvéleményét ezen kérdés foglalkoztatja és mondhatjuk, hogy lázban tartja, amihez jelentékeny fokozó hatással járul hozzá, hogy maga a felsőges uralkodó sem tudta a kérdést sem egyik, sem másik irányban dűlőre vinni.

Köztudomásúvá lett, hogy a függetlenségi és negyvennyolcas pártnak vezére, Kossuth Ferenc, midőn a királynál nem mint miniszter, hanem mint pártjának vezére és elnöke volt kihallgatáson, előadta mindazon *sulyos és megdönthetetlen érveket*, amelyek a nemzetnek az önálló magyar jegybankhoz való jogát nemcsak törvény által biztosítottan kétségtelenné, hanem elkerülhetetlenül szükségessé is teszik és bizonyítják. Kossuth Ferenc az ő érveivel közhiedelem szerint — és ezt feltenni minden igaz hazafinak könnyű — arról iparkodott öfelségét meggyőzni, hogy az önálló banknak tényleges felállítása Magyarországra nézve egyáltalán semmiféle veszélylyel nem jár és hogy azon aggodalmak, melyeket ő Felsége Kossuth Ferenc előtt felemlített, alaposan nem indokolhatók és könnyen megdönthetők.

Sajnos, öfelségének aggodalmait Kossuth Ferenc el nem oszlatta, de annyit mégis elért az ő hatalmas érvelésével, hogy öfelsége e fontos kérdést további megfontolás tárgyává tenni igézte.

Azután hetek és hetek multak el és öfelsége még mindig nem határozott, hanem a magyar közvélemény egy szép napon azon meglepetésben részesült, hogy a király homo regius-t küldött Kossuth Ferenchez. Igaz ugyan, hogy Lukács Lászlónak küldetése nem sikerült, de aki tárgyilagosan gondolkodik e kérdés felett, annak meg kell döbbennie, nemcsak azért, hogy homo regiusra volt-e egyáltalán kellő ok és szükség, hanem azért is, mert Lukács olyan kijelentéseket tett, mintha az ő küldetése még most is csak szünetelne és nem nyert volna befejezést. Hogy az ő küldetésére kellő ok és szükség

nem volt, ezt mutatja a kormánynak újra való kinevezése. Mert hiszen ezen kinevezés fényesen bizonyítja, hogy öfelsége Magyarország kormányát ugyanazon férfiakra bízta, akik azt 1906 április 8-óta vezették, tehát ugyanazon férfiakban bizalma van még most is. Ha tehát a királynak vannak miniszterei, akikben még mindig bizik, nagyon nehéz megtalálni annak az okadatoltságát, hogy ezen miniszterek mellőzésével egy harmadik személy utján keresse a válság megoldását, holott ugyanazon férfakkal közvetlenül érintkezve, bizonyára könnyebben lett volna a cél elérhető.

Mindezek folytán ma már az a politikai helyzet, hogy van egy új kormányunk, amely csak átmeneti és ideiglenes jellegű, ami annyit jelent, hogy magának a miniszteriumnak tagjai között az önálló bank kérdésében megegyezés még mindig nem jött létre és miután ők előre kijelentik, hogy őszkor ismét lemondanak, eszerint nincs is kilátás arra, hogy őszig közöttük a megegyezés létrejöjjön. A kormánynak ősz lemondása után valjon mi következhetik tehát?

Ha ez a kormány a bankkérdésben meg nem egyezik, kétségtelen, hogy a kormánynak tagjai közül az egyik vagy a másik rész a jövő miniszteriumban helyet nem foglalhat és így önmagától következik, hogy ismét csak öfelségének fog kelleni döntenie, valjon az önálló bank kérdésében a függetlenségi és negyvennyolcas pártnak vagy a hatvanhetes pártoknak ad-e megbízást.

Nem szenved kétséget, hogy Magyarországnak egész nemzetgazdasági és politikai élete, öfelsége mindkét koronájának nagyhatalmi érdekei és az egész külpolitikai helyzet feltétlenül megkövetelik, hogy nálunk az alkotmányos élet jogtolytonossága meg ne szakadjon, ami annyit jelent, hogy egy új erőszakos darabont — vagy parlamenten kívüli kormány ne következzen, mert ez végzetes befolyással lehetne hosszú időkre az ország politikai és gazdasági életére. Ha azt látjuk, hogy Ausztriában a reichsrát az egyes pártok, sőt az egyes pártsoportok torzsalkodásai miatt ismét munkaképtelenné lett, sőt egyes párton gyűlések sem hívhatók egybe, mert tanácskozásaik obstrukciók folytán meddők lehetnének; másfelől, ha azt látjuk, hogy a közös hadsereg szükségletei oly óriási mérvben emelkednek, melyeknek költségeit politikai-

lag és gazdaságilag viszályban és háboruban élő nemzetek elviselni képesek nem lehetnek: akkor könnyű belátni, hogy a békés megoldás egyenlő érdeke egy a koronának, mint Magyarországnak.

Nagy szerepet játszanak e kérdésben a magyar országgyűlési pártok. Habár tagadhatatlan, hogy most a pártok közötti ellentétek, sajnos, már majdnem a személyi gyűlölködésig romlottak meg, mégis kívánatos és reményelni kell, hogy az országgyűlési szünet alatt minden igaz hazafi azon meggyőződésre fog jutni, hogy a magyar pártok közötti háboruskodásnak senkire sem lenne előnye és hogy maga a korona van első sorban hivatva minden erejét és tekintélyét arra használni fel, hogy Magyarországon az alkotmányjogi elvek sérelme nélkül jöjjön létre olyan politikai megoldás, amely ha minden pártot nem is elégít ki, de legalább lehetővé teszi, hogy egy oly kormányzási alap teremessék meg, amelyet, a függetlenségi és negyvennyolcas párt programjának sarkalatos pontjait nem sértve és föl nem adva, elfogadhat és amelybe a 67-es pártok azért nyugodhatnak bele, mert ha a politikai célokra a nemzetnek sikerül többet elérni, mint amennyi Deák Ferenc 67-ik kiegyezése óta elérhető volt, ezért a pártviszályt folytatni a közérdek rovására senkinek sem szabad, aki jobban szereti hazáját, mint amennyire gyűlöli ellenségeit. Nem szabad elfajulni annyira a pártok közötti harcnak, hogy magyar politikust nem ellenfélnek, hanem ellenségnek tekintsenek csak azért, mert többet akar kieszközölni, többet küzd, mint amennyit a szabadelvű uralom 38 éven át elérhetőnek hirdetett. És ha ezt a többet és jobbat ő felsége Kossuth Ferenc vezér kezeibe teszi le, ezen minden igaz magyar politikuskak csak örülnie kell és nem szabad ellenézni csak azért, mert az egyik vagy másik 67-es párt programjába benne foglalva nem volt.

A nemzet feszült figyelemmel várja, de reményli is, hogy Kossuth Ferencknek sikerül nemcsak magát a függetlenségi és 48-as pártot egészen tömör egység gyanánt tartania össze, hanem a 67-es pártoknak vezérembereit is meggyőzni arról a régi mondásnak most nagyon is alkalmazandó voltáról, amelyik így hangzik: „Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur“.

BOGDÁNYY és TÁRSA

Budapest,
VI. Dálnok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

KRON KÁROLY FIA

cég Ujvidéken tisztelettel értesíti n. é. vevőit, hogy a nyári ujdonságok lengeselyem szövetekben: mint Eolienne, pouplin, ottoman, marquissete, valamint batistok, ruhavásznak, shantung, tussor, foulard, madeirahimzések, sima és himzett piquékelmék, francia percaikok és delainek-beleértve a legutolsó hetek kreációit is — raktárra érkeztek és a cég nagyszámu kirakataiban kerülnek folytatólágosan kiállításra.

Tanügy.**Iskolai Értesítők.**

II.

Az ujvidéki m. kir. áll. felső *kereskedelmi iskola* — Niedermayer Gyula igazgatóhelyettes által szerkesztett 1908/9. Értesítője bevezető részében Fodor Sámuel elhunyt kartárs emlékének áldoz kegyeletes szavakban s ezt követi a tanári kar személyzetének kimutatása, mely szerint az igazgatón kívül 6 r. tanár, 5 hitoktató és 2 rendkívüli tantárgyelőadó tanított. A következő fejezet a jövő tanévben használandó tankönyveket sorolja fel osztályonként s ezt követi az érettségi vizsgálat írásbeli tételeinek felsorolása tantárgyankint. A IV. fejezet adatokat tartalmaz az intézet történetéhez; ezek közül nevezetesebb a tanulók magaviselete és egészségi állapota. Erővozt szerint a kötelességérzet sok tanulóban csekély s a tanulók egy része könnyelműen mulaszt, de a nagyobb részük viselet és szorgalom tekintetében kifogástalan. Egészség tekintetében a vörheny késleltette a tanév megnyitását s néhány trachoma-eset is konstataált. Az ifjúsági könyvtárt 127 tanuló közül 120 vette igénybe, akik összesen 2446 kötetet olvastak, úgy hogy 1—1 tanulóra átlag 19 kötet esik. A segélyezés c. rovatból megtudjuk, hogy 21 tanuló 115 db könyvvel segélyeztetett 325 kor. értékben, míg szegény tanulók tanulmányi kirándulás alkalmával 108 k. 50 f. uti költségben részesültek. Iskolai ünnepélyek rendezettek nov. 19-én, március 15-én és ápr. 17-én. Egy nagyobb tanulmányi kirándulás a résztvevők hiánya miatt elesvén, 72 tanuló Szabadkára és Palicsra rándult tanáraik vezetésével, hol a márványipar és kőfaragó rtg. telepét, továbbá Rottmann vasbutorgyárát és a villamos vasut rtg. műveit tekintették meg.

A Széchenyi önképzőkör 5 bíráló biz. ülést tartott, melyekre 6 dolgozat adatott be s a melyeken 1 tanuló tartott szabadelőadást.

Az V. fejezet a tanulók érdemsorozataát adja. A 3 osztályba beirt 127 tanuló közül 2 elmaradván, év végén 121 tanuló osztályoztatott, akik közül jeles rendű 5, jó 31, elégséges 53, elégtelen 32; így tehát megfelelt összesen 89 tanuló (74%), nem felelt meg 32 (26%). Az óramulasztások száma 6828 igazolt, tehát 1—1 tanulóra esik 54 óra. A statisztikai táblázatos kimutatásokat, a tanári és ifjúsági könyvtárak szaporodásának kimutatása követi s mindkettő igen soványnak mondható, amennyiben a tanári könyvtár ajándék útján 1 és vétel útján csak 7 művel gyarapodott, míg az ifjúsági könyvtárnál is csak 33 mű illetőleg kötet szereztetett be.

Ösztöndíjat 3 tanuló élvezett 1800 kor. értékben és jutalmat 14 tanuló kapott, még pedig 12 tanuló alapítványok kamataiból, részint adomány folytán 186 k. 30 f., 2 tanuló pedig 1—1 könyvet. A jövő tanévre szóló értesítés után a női kereskedelmi tanfolyamról számol be az Értesítő. E szerint 40 tanuló látogatta e tanfolyamot, akik mindannyian írásbeli és szóbeli vizsgálatot tettek, de hogy minő eredményre, erről nincs kimutatás.

HIREK.

Balla Aladár a Patronage kongresszus alelnöke. Günther Antal igazságügyminiszter tiszteletbeli elnöksége alatt álló Patronage Egyesületek országos szövetsége a szeptember 10. és 11-én tartandó II. országos kongresszus alelnökévé *Balla Aladár* főispánt választotta meg.

Küldöttség a főispánnál. Főispánunknak a főkapitány tiszteletére rendezett banketten való megjelenése, mely annál váratlanabb volt, mivel hazajöttét Budapestről az nap nem is várták, mint a polgársággal való rokonszenvezés bizonyosága, nem pillanatig tartó, igaz és lelkes örömet keltett a mintegy 600 főnyi polgárság körében, hanem maradandóbb jellegűt, annyira, hogy a rendező bizottságnak 20 tagu küldöttsége jelent meg a főispánnál — elutazása előtti napon, azért, hogy háláját és köszönetét külön is tolmácsolja. Balla főispán szívélyes szavakban köszönte meg az iránta kifejezett tiszteletet és bizalmat s arról biztosította a küldöttséget, hogy ha már nem is lesz jelen állásában, akkor is marad, aki volt s aki jelenleg: a polgárok érdekeit támogató polgártárs. A küldöttség távoztában lelkesen éljenezte a népszerű és közszeretben álló főispánt.

Kálvin-ünnep. Az ujvidéki magyar református egyháztanács ma vasárnap, jul. 11-én d. e. 10 órakor Kálvin János reformátor születése 400 éves fordulójára alkalmából a ref. templomban *ünnepélyes istentiszteletet* rendez.

Lövészet. Polg. lövöldünkben e hó 4-én összesen 380 lövés tétetett a 10 körű 150 m. távol céllapokra. Díjnyertes lón a) találó lövésért: Hesz Fr. $\frac{5}{21}$, Witz F. $\frac{4}{12}$, Lobenstein K. $\frac{1}{8}$, Emberi M. $\frac{1}{5}$; b) mély lövésért: Hesz Fr. (IX). — Ma vasárnap a 150 m. távol, 5 körű rendes céllapokra lönek.

Kinevezés. Illis Emil nagyikindai tszéki díjnok az ujvidéki kir. törvényszékhez irnokká neveztetett ki.

Főlvétel a kalocsai szemináriumba. A m. héten megtartott konkurzus alkalmával Ujvidékről Szommer Károly, Baron Bálint és Erdey Ferenc vétettek föl a kalocsai kis-semináriumba.

Gyertyalövészet. Az idei első — éjjeli — gyertyalövészet jövő csütörtök, július hó 15-én tartatik meg.

Vállalkozók figyelmébe. A m. kir. szegedi II. honvéd kerületbeli csapatok széna, szalma, tüzelőanyag és egyes állomásokon zab szükségleteinek is, szállítás útján való biztosítása céljából kizárólag írásbeli ajánlatok útján az alább felsorolt állomásokon és időben nyilvános versenytárgyalások fognak tartatni és pedig: jul. 19-én Versecen és Oravicán, 21-én Pancsován és Nagybecskerekén; 24-én Lugoson és Orsován; 28-án Aradon és Szegeden; 31-én *Szabadkán és Baján*. Az egyes állomások szükséglete és a szállítási feltételek, az egyidejűleg kiadott „Hirdetmény“-ből, továbbá az előkészített „Szállítási feltételek füzetéből“ megtudhatók, melyek a m. kir. szegedi II. honvéd kerület hadbiztonságánál, valamint a megnevezett állomásokon elhelyezett honvéd csapatok kezelőtiszti, illetőleg a honvéd állo-

másparancsnokságok irodáiban betekintheők. A szállítási feltételek füzetei kívánatra a kerület hadbiztonságától díjmentesen megszereshetők.

Nemeskeblű adomány. Ifj. Jójárt János főkapitány részére rendezett diszvacsoza alkalmából fenmaradt mintegy 180 korona felesleg hováfordítása tekintetében a rendező bizottság akként határozott, hogy 50 k. ad a szegényházban elhelyezett karácsonyi segélyezésére, 10—10 kt a még élő helybeli három 48 as honvédnek, a megmaradó összeget pedig a gyermekbarátok egyesületének. E nemeskeblű határozat önmagában eléggé jellemzi polgárságunk humanus gondolkodását.

Cabaret Ujvidéken. Julius hó 11-én a Récsei féle kioszkban a szegedi és szabadkai szintársulat tagjaiból alakult társulat estélyt rendez. Amint a bemutatott programból kitünik, a rendkívüli szellemes és tartalmas műsor diszkrét tartalmával valódi élvezetet fog a közönségnek nyújtani.

A Deák-tér rendezése. Mostanában a Deák-tér rendezését is befejezik. Eddig a makadam-utat készíttette el a városi műszaki hivatal. mostanában pedig a keramit munkálattal végeznek és ezzel Ujvidék egy szép és rendezett térrel lett gazdagabb.

Ujabb ebmarások. Csütörtök este a magyar utcában Zsigrai István pénzbeszedőt egy vadászeb lábán, péntek este pedig a Récsei szállodában egy szelindek Rónai Verona kávéslányt kezén harapta meg. Mindkét sérült a Pasteur intézetbe szállítattott, az ebek pedig megfigyelés alá vétettek. E tömeges ebmarások arra készítették főkapitányunkat, hogy a kutyazárlatot ujabb 40 napra meghosszabbította, egyben pedig szigorú rendeletet adott ki, mely szerint minden kutya, mely az utcán póráz és szájkosár nélkül találtatik, elfogás után könyörtelenül ki lesz irtva és gazdája szigoruan megbüntetve.

A csatornába fulladt. Lutkics György ujvidéki lakos 7 éves János nevű fia péntek délután 12 éves bátyjával a Ferenc József csatorna partján sertéseket őrizett és eközben játszadoztak is. Játék közben azután a kis János megcsuszott, a csatornába esett és mire a segélyőre siető emberek a vízből kihúzták, megfulladt.

Tűz. E hó 9-én esti 8 órakor tüzet jeleztek; Zikmund gyárában az egyik gépház kéményének a tető falához épített s rosszul vakolt részéből kipattanó szikrák meggyújtották a tetőzetet, de a gyári munkások azonnal eloltották a tüzet, úgy hogy a kivonult tűzoltóknak nem is akadt dolguk.

Felakasztotta magát. Horváth János 43 éves ny. börtönőr e hó 8-án felakasztotta magát. Tettét elmezavarban követte el.

Árverozési hirdetmény. A kézbesithetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében Ujvidék állomás raktárában f. év július hó 24-én délelőtt 9 órakor fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan eladatni. Skuteczky állomásfőnök.

Anyakönyvi hír. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalnál e hó 2—9-ig bejelentett születések 13, még pedig 7 fiu, 6 leány; meghalt: 14.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügy-miniszter az *ujvidéki* Chevra Kadisa izr. szentegylet alapszabályait jóváhagyta.

Kiállítás Ujvidéken. Amerikai gyémánt király (központja Newyork fióküzletei London, Párizs, Berlin, Bécs, Budapest, Belgrád és a világ minden nagyobb városaiban, Ujvidéken *Winkle-féle házban Kossuth Lajos-utca 37. szám.* Több mint 100 ezer darab remek kivitelű párizsi és amerikai gyémánt ékszer utánzatok vannak kiállítva és elárúsítva ugymint gyűrűk, brossok, nyakendőtűk, karkötőtűk, kezelő-gombok, fülbevalók, koljék, kalaptűk, cigarettaszopókák, övek esattal, férfi és női órák és láncok, stb. Az összes ékszerek olyan remekül vannak elkészítve, hogy ritka az a szakértő, aki meg tudja különböztetni a valóditól. Több amerikai és oroszországi fióküzletei feloszlása miatt az összes még raktáron levő áruk bámulatos olcsó áron lesznek elárúsítva. p. d. a melyek városokban 4 forintért lettek eladva, most itt csak 2 forint és ami 2 forint, az itt most 1 forintba kerül. Miután ily kedvező alkalom ritkán fordul elő az életben; mindenkinek ajánlatos tehát, ezen kiállítást vétel kötelezettsége nélkül megtekinteni. A kiállítás csak rövid ideig tart.

Vármegyénk a magyar nyelvért. Csapó Kálmán segédtanfelügyelő az érdem, hogy B. Bodrog vármegye közp. bizottsága körrendeletet küldött a vármegye jár. főszolgabíráihoz és Magyaránizsa, Zenta polgármestereihez azzal az utasítással, hogy a területükön levő összes nem áll. népiskolákban, ahol nem magyar nyelven foly az előadás, okt. 15-ig irassák össze, hány magyar anyanyelvű tanköteles jár ezen iskolákba, illetve hányan vannak azok a tankötelesek, akiknek szülői. illetve gyámjaik kívánják a magyar nyelven való oktatás behozata át. Ezzel a rendelettel a kultuszminiszternek ama fontos intézkedése fog megvalósulni, amely szerint kötelező a magyar tannyelv behozatala azon iskolákban, ahol a magyar anyanyelvű tankötelesek 50 százalékban vannak, vagy a szülők és gyámok kívánják; ahol pedig a magyar anyanyelvű tankötelesek száma csak 20%, vagy 20 százalékban vannak ama gyermekek szülői, gyámjai, akik a magyar tannyelv behozatalát kívánják, ott a vármegyék közp. bizottsága teszi kötelezővé a magyar tanítási nyelvet.

A máv. igazgatóságától nyert hivatalos értesítés szerint a kereskedelemügyi m. kir. miniszter az őszi tömegforgalom alkalmával beállható kocsihány enybitésére s az előző években felmerült sóhiány ismétlődésének erejét veendő, a f. július hó 1-től f. évi augusztus hó végéig terjedő időben szállítandó és bérmentetlenül feladásra kerülő sóküldeményekre a máv. vonalait illetőleg a következő rovatolás útján alkalmazandó díjkezdvényt engedélyezte: a) kocsinkint és fuvarlevelenkint legalább 10.000 kg.-ért való díjfizetés mellett az V.—b.) kivételes díjszabásnak 10 (tíz) százalékkal rövidített díjtételeit; b) kocsinkint és fuvarlevelenkint legalább 15.000 kg.-ért való díjfizetés mellett az a) alatti mérsékelt díjtételek alapján eredményező fuvardíjból kocsikihasznaási jutalék fejében kocsinkint három korona engedményt. Ezen intézkedésnek az a célja, hogy az érdekeltég só szükségletének

f. évi augusztus hó végéig való elszállítására ösztönöztessek.

Ritka eset. Königmajer János zalaegerszegi földbirtokos e hónap elején 51-edszer jelent meg Rohitsch-Sauerbrunnban mint fürdővendég, Königmajer, akinek 50 éves rohitschi fürdőzését már tavall megünnepelték, a legrégebb fürdővendége e gyógyhelynek s most is teljes jó erőben, egészségben van.

Gabona tüzesetek meggátlása. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter egy rendeletében a mozdonsztrakák által előidézhető tüzesetek meggátlása végett felhívja mindazokat, akiknek a vasutvonalak mellett gabonaföldjeik vannak, hogy az aratás beálltával a gabonakereszteket a saját érdekükben is a pályatestől 95 méter távolságra, vagyis tűztávlatont kívül állítsák fel, továbbá az esetleges tarlótűz elterjedésének meggátlása végett a vasutmentén 2—3 biztonsági barázdát huzassanak annál is inkább, mert ha ez irányban valakit mulasztás terhel, az esetleges tűzkár nem fog részére megtéríteni. Azon tulajdonosok pedig, akik területszűke miatt a 95 méter távolságot betartani nem tudják, takarmányaik azonnali behordására kötelezettenek.

Kivándorlás a megyéből. Az elmúlt június hóban utlevél adatott: 204 Amerikába, 60 Németországba, 85 Szerbiába, 6 Oroszországba, 5 Romániába és 4 Bulgáriába.

Követésre méltó. A losonci áll. főgimnáziumnak ez idén érettségizett növendékei elhatározták, hogy a rendesen tartatni szokott lakoma helyett, az e célra szánt összegből alapítványt létesítenek olyan érettségizett magyar ifjak javára, akik külföldre óhajtanak menni *ipari tanulmányutra.*

Szerelmes földbirtokos. Buzarov Milos titeli gazdag földbirtokos régebb idő óta azt a szándékát nyilvánította, hogy házasodni akar. Fiai azonban nemesak ellenezték, de egyenesen megtiltották apjuknak, hogy ezzel a gondolattal foglalkozzék. Buzarov e feletti elkeseredésében szerencsétlenül ivott s rettenetes kínok között meghalt.

Előmnkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter Hahn Ervin zombori lakosnak a Kecskemét állomáshól kiindulva, Orgovány, Szabadszállás, Bugar, Móriyát és Szank községeken át Majsáig, innen pedig Mérges, Ötömös, Átokháza és Tompapusztán át Szabadkájig vezetendő h. é. vasutára kiadott előmnkálati engedély tartamát egy esztendőre meghosszabbította.

A természeti emlékek megőrzése. A földmivelésügyi miniszter e héten leiratot intézett a vár. tanáchoz azzal az utasítással, hogy azon természeti emlékeket, melyeknek tudományos, művészeti, vagy történelmi jelentőségük van, írják össze és további fentartásukról gondoskodjanak.

A bortörvény életbélptetésével megszünt a visszaélések javarésze, de a fogyasztóközönség nincs eléggé fölvilágosítva a törvény rendelkezése felől. Minden művelt uriembernek tudnia kell, hogy mi a különbség „pezsgő” és „habzóbor” között. „Habzóbor”-t uriember nem iszik, annál egészségesebb egy palack jó bor. Finom -- izlésű hölgyek és urak azt a pezsgőt rendelik, a mely a legtöbb külföldi gyártmányt felülmúlja, a mely pezsgő

a szép „champagne”-i színben tündöklék, nemes illata az ingyencnek élvezetet nyújt. Ez az „Andrényi-Sec”.

Diana sósborszesz mint háziszser kapható az egész országban. Köztudomásu, hogy bedörzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hűsítő. Az összes üzletekben fejbédörzsölésre és borotválkozás után arcfejkendezésre az urak használják. A fájdalomkat azonnal csillapítja. Maszirozásra általánosan minden házban csakis *Diana sósborszeszt* használnak. Egy tüveg 40 fillér.

Felelős szerkesztő: Pap Sándor.
Laptulajdonos: Balla Árpád.
Igazgató: Zanbauer Ágoston.

Hirdetések.

Betti Vick hölgyfodrásznő Bécsből megérkezett, ahol a cs. és kir. udvari fodrász műintézet vezetőjénél Janik Ferencznél kitűnően végezte a tanfolyamot, közel 150 remek hajdiszt állit összes elvállal alkalmi és előfizetőket fésülésre.

Szives megkeresések

BETTI VICK

Andrássy-ut 17. intézendők.

Eladó

3 gyalupad és az összes asztalos szerszám, 3 munkás részére eladó.

1—3 IVITS SZVETOZÁR.

Modern

uj 5 szobás lakás fürdőszobával és mellékhelyiségekkel azonnal vagy augusztus 1-re kiadó.

Bővebbet Wagner testvéreknél
1—3 Ujvidék.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult küszvénynél, oszónál és meghűléseknél, bedörzsölésével söléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.—80, K.1.40 és K.2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

SCHMIDT HIRNEVES CIRKUSZA

szerdán, folyó hó 13-án tartja MEGNYITÓ DISZELŐADÁSÁT.

Tudomásul.

Van szerencsém a t. közönség és üzletfeleim szives tudomására hozni, hogy mindenemü *villamos berendezéseket, házi vezeték-eket, erőátviteli munkát, kirakatberendezéseket, reklam-világítást* jótállás mellett és mérsékelt áron elvállalok, valamint mindennemü *víz-vezeteki, klozet és fürdő-berendezéseket*, nem különben *házi-sürgöny* berendezést elvállalok.

E szakmába vágó összes javítások eszközzésére vállalkozom. Tisztelettel
3—10 **Bernold Lipót és társa.**

VEZÉRÜGYNÖKÖT ÉS ACILIS ÜGYNÖKÖKET

alkalmaz egy régi kitünően bevezetett életbiztosító intézetet a legmagasabb javadalmazás, esetleg fixum mellett is, HAVI 400—600. - KORONÁIG UGYSZÓLSZOLVÁN BIZTOS KERESET!
Óvadékképes egyének a díjak behajtására is igényt tarthatnak. Előnyben részesülnek azok, kik kizárólag ezen ágazattal kívánnak foglalkozni. A biztosítási téren nem jártasakat beoktatjuk. Megkeresések az eddigi működés pontos megjelölésével „AGILIS 400” jelige alatt BLOCKNER I. hirdető irodájába Budapest, IV., Sütő-utca 6. küldendők.

ELADÓ.

A mai kor igényeinek teljesen megfelelő, modern és csaknem egészen új

üzleti berendezés

igen olcsón eladó.

Cím megtudható e lap kiadóhivatalában

1—3

Személyzet építési vállalat részére.

Nagy tömegű ideiglenes földszintes épületekhez építés vezetőkül azonnali belépésre oly egyének kerestetnek, akik okl. építőmesteri, vagy ok. kőművesmesteri, vagy okl. ácsmesteri képesítéssel bírnak és kellő gyakorlattal, kerestetnek továbbá a fa- és egyéb építőanyagok átvételében, valamint számvitelben jártas adminisztratív hivatalnokok.

Csak olyanok adják be „Vállalat 3063” jelige alatt *Haasenstein & Voglerhez Budapest Dorottya-utca 9.* fizetési igényeik megjelölésével ajánlataikat, akik a német, szerb, horvát nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják. 1—1

HERKULES MOTOR VÁLLALAT
BUDAPEST V. YACZI-UT 30.

ELISMERT LEGHIRESEBB
CSÉPLŐKÉSZLETEK
TELJES JÓTÁLÁSSAL

ELSŐRENDEŐ
SZIVOGÁZTELEPEK
ÜZEMKÖLTSÉG.
LŐERŐ ÓRÁNKINT
KB. 1½-2 FILLER
ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA.
ÁRJEJYZÉK INGYEN.

ÜZEMBEN
BÁRMIKOR
MEGTEKINT
HETŐK.

Eladó szőlőtelep.

A *kamenici kapu mögötti vasuti rám-pándl*, a bpesti vágány mellett szép dombon elterülő 90. sz. Darányi szőlőtelep, mely 180 □-ölből áll s amerikai alanyba ojtott finom faju szőlővel és kitünő gyümölcsfákkal van beültetve, családi körülmények miatt szabad kézből előnyösen eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál **Tandori Dezső Szentistván-utca 36. szám.** 1—2

Gőztéglagyár.

Fraunhoffer, Marx és Schneider Ujvidéken ajánlják legjobb minőségű és szép kivitelű *fali-, gép-, kut-, lépcső-, kövezőtéglákat és cserepeket*, francia biztonsági duplahornyu szélfogóleccsel ellátott *átfedő tetőcserép* és a hozzávaló *kupcserép* kátrányozott és anélkül 2020. szám stb. a legolcsóbb napi árak mellett.

Megrendelések alkalmával kérjük a nagyérdemű közönséget megbizottunkhoz, **Profuma Károly** urhoz (*Zrinyi Ilona, ezelőtt Kigyó-utca 14. sz.) fordulni.* 5—10

WAGNER TESTVÉREK, UJVIDÉK.

Főter, saját ház Pazar berendezés, látványosság. Telefon 105.

ALAPITTATOTT 1866-ban.

Fűszer, csemege-, sajt, saját termésű borok, valódi szerémi szilvorium kereskedés.

Bel- és külhoni borok.

Likörök
Zöldség
Gyümölcs és hal
Conservék
Vadak
Hizlalt szárnyas
Finom felvágott és hús-
Neműek.

Legfinomabb teák.

Jamaika rum
Tea sütemény
Kugler-Gerbeaud
Sütemények és bonbonok
Mézeskalács
Libamáj
Szárnyas és tengeri rák
Pástétomok.

Önkrozzott gyümölcs.

Töltött franczia
Dinnye
Magyar és franczia pezsgők
Kassai s prágai sodar
Angol husos szalonna
Füstölt lazac
Óriás kelet-tengeri hering.

Özonnák és jourok részére hideg plattnik és halak díszes elkészítését elvállaljuk.

Telefon rendelések azonnal eszközöltetnek, vidéki megrendeléseket ingyen osomagolásban a beérkezési napon adunk postára.

Árlap ingyen és bérmentve.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy üzletemet

Kossuth Lajos-utca (Fő)-utca 23. szám

alá fogom áthelyezni.

Az átköltözködést megkönnyebbitendő, az összes *arany-, ezüst, és ékszer árut, tali zseb-, inga-, ébresztő, stb. órákat, valamint argenter-ezüst, Chinaezüst és mindenfajta optikai árut*

meglepően olcsó árakon bocsátom eladásra.

Mindenkinek saját érdekében áll tehát ezen alkalmat felhasználva **rendkívül olcsón bevásárolni.**

Tisztelettel **KRAUSZ SAMU,**

óras ékszerész látszerész **UJVIDÉK, Ferenc József (fő)-tér 3. szám-
WAGNER Testvérek-féle házban.**

Kitünő és finom bor

saját hegyi szőlőből a mai naptól fogva **1 litertől kezdve** dugaszolt palackokban minden időben kapható alulirotnál, még pedig literenkint

1 üveg finom asztali bor 60 f. 1 üveg finom rizling 70 f.
1 " gyenge siller (Fuchs) 60 f. 1 " vörös Bodeaux 1-60 f.
1 " siller bor 60 f.

A palackért 20 f. betét szedetik, mely azonban a palack visszaszállításakor megterítettik.

Boraimat 50 litertől felfelé, nagyban is árusítom. Finom és jóízű borok kedvelőinek és barátainak ajánlom, hogy legalább próbakisérletet tegyenek.

Ujvidék, 1909. június 3.

Georgievič János,

Kossuth Lajos (fő)-utca, 3.

6—6

Eladó. Attila-utca 3. számú ház szabad kézből eladó. Bővebbet ugyanott.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍT - GYÓGYIT

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fűvény-képződésnél a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitértő hatásának bizonyult

Orvosilag ajánlva.

Képviselőt és főlerakat: Dietzgen Imre 9-12
Fla cégnél Ujvidék.

Szerémi borozó

UJVIDÉKEN.

Kenyér-utca 28. szám.

a Központi Hitelintézetrel szemben.

Ebben a borozóban kizárólag Schwarz József ur legkittünőbb saját termései kerülnek, saját üzemi bortörkölye és szilvatermi Kamenicán a Paraga hegyen fekvő 20 holdas szőlőjéből peharankítás zárt palackokban mérsékelt áron kerülnek kimerésre.

Megrendelések hordókban 50 litertől feljebb Schwarz Testvérek c. irodájában Háltér 12. sz. alatt felvételnek.

Az étközben lehet jó és olcsó ételket kapni. 27-50

Keresek augusztus elsőjére három vagy négy szobás lakást, lehetőleg a belső városban.

Értesítéseket kér **MAYER JÓZSEF**
Ferencz Józseftér 2.

Matkovits szobafestő és mázoló

Rókus KOSSUTH LAJOS-UTCA 45.
ÖRMÉNYTEPLOMHÁZ.

Miért vesz minden szegény és gazdag **DIANA** sósborszeszt?

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó **masszirozást.**

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint ótvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA SÓSBORSZESZ.

Bedörzsölés után a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak,

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha **DIANA**-sósborszeszt visznek magukkal. Mert a **DIANA**-sósborszesz ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségétől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. **Hajón utazókat** megóvja a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipárlását, a gyakori mandula- és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat

Munkások,

kik testi erejük után szerzik meg a mindennapi kenyeret, utólérhetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a **DIANA**-sósborszeszben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát- és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Az egész országban mindenütt kapható.

Egyedül készítő: **Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.**

Minden üvegnek plombálva kell lenni. Használt „DIANA sósborszesz” üvegeket nem veszünk vissza.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett

Egy üveg Diana sósborszesz 44 fillér.

Egy n. üveg Diana sósborszesz 1 kor. 10 fillér.

Egy legn. ü. Diana sósborszesz 2 kor. 20 fillér.

Hivatalnokok, díjnokok,

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálsabb szert nem találnak a **DIANA**-sósborszesznél, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatásosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápoló szer,

a legkiválóbb a **DIANA**-sósborszesz, amely eltünteti a mitesszereket, az arcbőrt simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbűz megszüntetéséhez. Fürdővizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdeséget kölcsönöz.

Fejfájásban

szenvedők állítása szerint a **DIANA**-sósborszesz biztosan hat és a legolcsóbb háziszer.

Esténként miért használják oly előszeretettel a

DIANA SÓSBORSZESZT

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel:

Mert erősíti és edzi a testet.
Mert erősíti és edzi a csontokat.
Mert erősíti és edzi az inakat.
Mert erősíti és edzi az ereket.
Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.
Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.
Mert a bágyadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.
Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, írnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfixethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

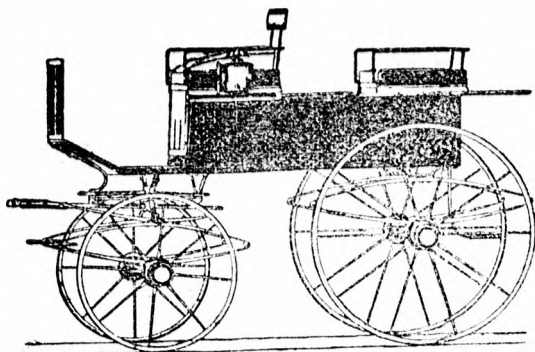
DIANA sósborszeszszel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Futókocsik, kétkerekű kocsik, homok-futókocsik, hajtókocsik, vadászati hajtókocsik, coupék nyitott és félfedeles kocsik, landau kocsik, omnibuszok mentőkocsik, halottaskocsik

valamint mindennemű

luxus- és üzleti- kocsik a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Hajlított kocslalkatrészek nagybani gyártása.

Használt kocsik javíttatnak vagy becseréltetnek.

Legújabb kiállítás: London 1908. arany érem.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Első délmagyarországi kocsi- és gőzhajlítógyár gőzfűrésztelep

REICH MÁTYÁS ÉS LEBHERZ KÁROLY

Megyei — Interurbán Telefon 134.

UJVIDÉK, (a Limán-on).

Magyar ásványvíz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Főkút, az ásványvizek királya, kősavény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyúvíz

Baross, vesebaj ellen
Borhegyi, húgyhajtó
Boholti, üdítő víz
Előpataki, sárgaság ellen
Felszárkosi Mária, lógeszthurut ellen
Hargitallófi, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő
Káson-főkút (Salutaris), jód és lithium tartalmu
Répáti, égvényes ásványvíz
Székely-Salters, idült gyomorhajok ellen
Szojkal, eukorbatóság ellen

Kérdezze meg az orvost és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

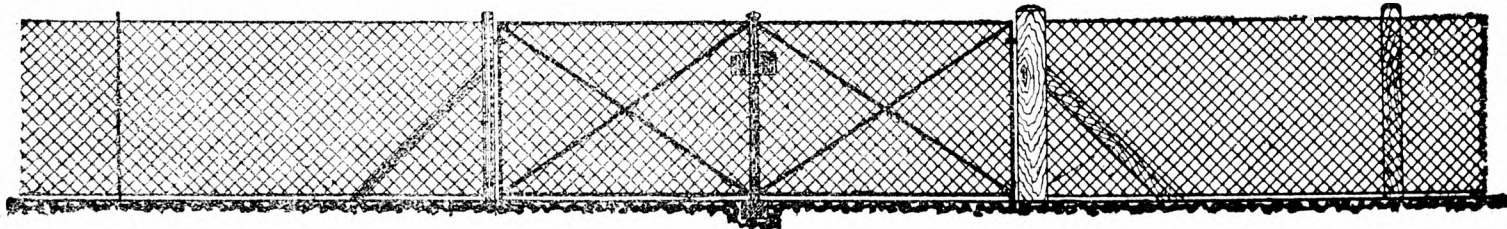
gyógyhatásán és kellemes íve össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizet pótolhatók.

Ujvidéki képviselő: Schossberger Adolf, továbbá kaphatók a vizek még: Dietzgen I. és Fiai, Wagner Testvérek, Ludwig J. és Stefanovits L. Fia cégeknek.

OLCSÓ SODRONYKERITÉS!
Sodrongépfonatok vas- és horganyzott sodronyból,
a sodrony vastagsága és fonatürbőség szerint négyszögméterenként

30 fillértől feljebb K. 120-ig.

WITZ FERENCZ,

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

sodrony-szövet-, fonat-, rács-, matracz- és szitaárú-gyár

UJVIDÉK Buzatér 15.

Képes árjegyzék és költségelőirányzatok ingyen és bérmentve.

Szolid, gyors és pontos kiszolgálás!

CARL KRONSTEINER

időjárással dacoló, mész-

Façade-festékei 50 árnyalathoz kgrja 24 fl.-tól feljebb.

Évszázadok óta igen jól bevált és minden utánzatot felülmúló. Egyetlen célszerű mázolóanyag homlokzatokon, melyek már színezve voltak.

Mintakönyv és prospektus ingyen és bérmentve.

Rakfáruk minden nagyobb városban.

Emailfaçade-festékek

mosható, egy vonással fednek, alapmázolás felesleges, sománcsilárd, csak hideg vízzel keverve, azonnal használható, antiszeptis, mérlegmentes, illékony. Ideális más belső helyiségekre, faépítményekre, mint fészer, pavillon, kerítések stb.

Kapható minden árnyalathoz, költség m²-je 5 fl.

Carl Kronsteiner, Wien, III., Hauptstrasse 120.

7-12